

ARGUS CLOU GESCHIEDENIS | LESSUGGESTIE | GROEP 8

Canonvensters

Michiel de Ruyter

Michiel Adriaanszoon de Ruyter werd op 23 maart 1607 geboren in Vlissingen. Zijn ouders waren niet rijk. Michiel was een stout jongetje. Toen hij tien was, beklom hij een kerktoren. Hij werd zelfs van school gestuurd omdat hij zo ondeugend was. Hij moest werken in een touwfabriek. Het was zwaar werk. Daarna kreeg hij een baantje dat hij wel heel leuk vond. Michiel werd hulpje op een schip. Het was hard werken, maar hij zag veel van de wereld. Na een aantal jaren op zee werd hij zelfs kapitein van een handelsschip. Het leven op zee was spannend en gevaarlijk. De schepen vervoerden niet alleen handelswaar, maar er werd ook flink gevochten tegen piraten.

In die tijd werd er door Nederland, dat toen De Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden heette, enorm veel geld verdiend met handel. Uit alle delen van de wereld werden dure stoffen, hout, graan en kruiden gehaald. Die werden opgeslagen in grote pakhuizen in Amsterdam en voor veel geld doorverkocht. Niet alle landen in Europa waren hier blij mee. Vooral Engeland was jaloers. Er volgden vier grote oorlogen met Engeland. Deze oorlogen werden op zee uitgevochten.

Michiel de Ruyter was inmiddels al met pensioen. Toch werd hij overgehaald om de baas te worden van de Nederlandse oorlogsvloot. Men vond hem de beste. Michiel de Ruyter won met zijn schepen veel zeeslagen. In 1667 lukte het hem de Engelse vloot te vernietigen en het grootste schip, de Royal Charles, mee naar huis te slepen. De achterkant van dit schip (dat noem je het spiegelstuk) hangt nog steeds in het Rijksmuseum.

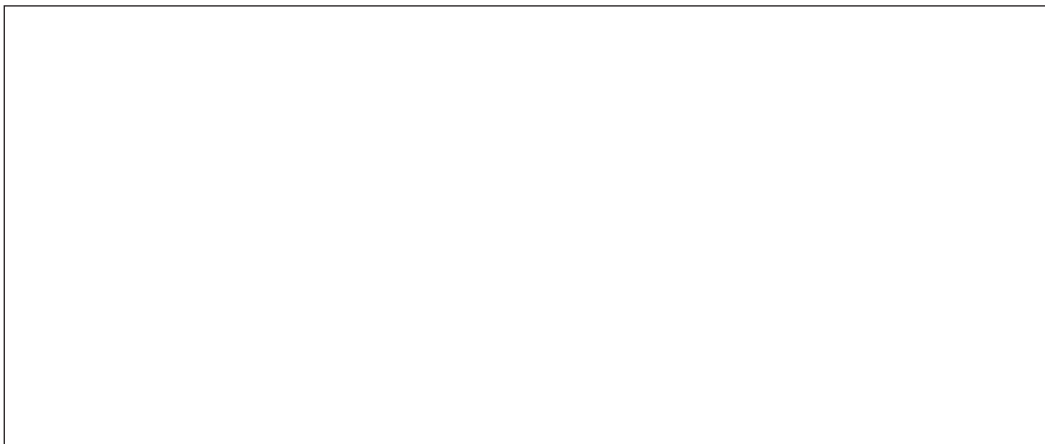
Michiel de Ruyter werd heel populair. Er werden liedjes en gedichten over deze echte zeeheld gemaakt. Na al die oorlogen met de Engelsen bleef Michiel de Ruyter op zee. Hij vocht tegen piraten of hielp andere landen een handje bij een zeegevecht. Hij was toen al in de zestig! Michiel de Ruyter stierf op 29 april 1676 nadat hij in een zeeslag bij Italië gewond raakte. Hij kreeg een prachtig graf in de Nieuwe Kerk in Amsterdam. Duizenden mensen liepen mee in de rouwstoet om hun held gedag te zeggen.

vragen

1 Schrijf de verschillende baantjes van Michiel de Ruyter op.

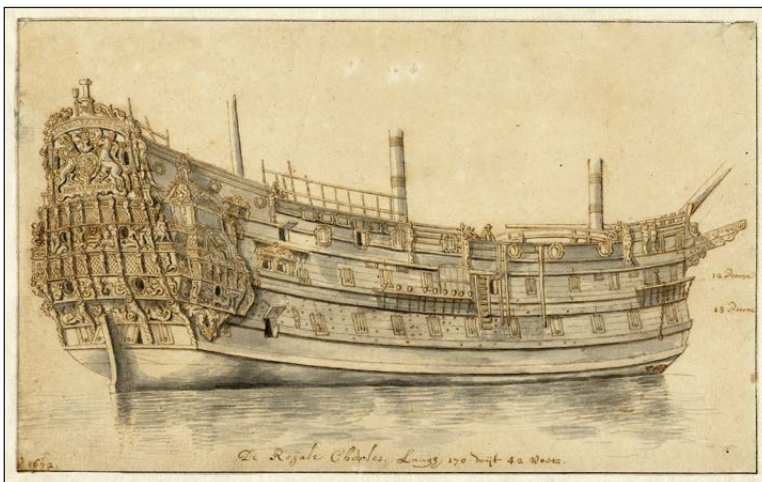
werken in een touwfabriek, hulpje op een schip, kapitein van een handelsschip, baas van
de oorlogsvloot

2 Zoek een plaatje van het graf van Michiel de Ruyter en print het op.

3 Waarom was Michiel de Ruyter zo populair, denk je?

eigen antwoord, bijvoorbeeld: omdat hij veel voor het land heeft gedaan, omdat
hij dapper was.

Schip de Royal Charles, Abraham Storck, 1672. Rijksmuseum, Amsterdam

De atlas Major van Blaeu

In de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden kwam de handel tot grote bloei. Daar profiteerden heel veel andere bedrijven van. Zoals bijvoorbeeld het boekenbedrijf.

Willem Janszoon Blaeu had veel verstand van kaartlezen en sterrenkunde. Hij begon met het maken van wereldbollen en instrumenten, zodat de zeelieden wisten hoe ze moesten varen. Met die instrumenten konden zeelieden informatie verzamelen over bijvoorbeeld afstanden. Hiermee kon Willem Janszoon veel betere kaarten maken dan er waren.

Hij begon een uitgeverij en drukkerij van land- en zeekaarten. In 1605 maakte hij zijn eerste wereldkaart. Willem Janszoon gaf ook een soort handboeken voor zeelui uit. Zijn zoons Joan en Cornelis zetten het bedrijf voort. Samen maakten ze in 1630 de eerste atlas ter wereld.

Toen Cornelis overleed, ging Joan alleen verder. Hij maakte de atlas steeds groter, dikker en mooier. In 1662 verscheen de Atlas Major. Deze bestond uit twaalf in leer gebonden delen en had 594 kaarten.

Veel kaarten waren nog door zijn vader gemaakt, en verouderd. Maar dat was niet zo erg, want deze atlas was niet voor avontuurlijke zeelui. Omdat hij zo mooi en duur was, legden rijke kooplieden hem op de salontafel.

Joan Blaeu, Atlas Major, Amsterdam 1664. Koninklijke Bibliotheek Den Haag

vragen

1 Waarom waren kaarten zo belangrijk?

Zonder kaarten wisten de zeelui niet waar ze naartoe gingen.

2 Kijk naar de kaart van Nederland. Wat valt je op?

Flevoland staat er niet op. De kaart is omgedraaid.

3 Wat heeft sterrenkunde met kaarten te maken?

Aan de hand van de stand van de sterren kun je zien waar je bent. Zo kun je dus kaarten

Max Havelaar

Max Havelaar is de titel van een heel beroemd boek, misschien wel het beroemdste boek uit onze geschiedenis. Het werd geschreven door Multatuli. Multatuli is geen echte naam, het is de schuilnaam van Eduard Douwes Dekker. Multatuli betekent 'ik heb veel gedragen', veel ellende meegemaakt dus.

Deze naam koos Douwes Dekker niet voor niets. Douwes Dekker werkte jarenlang als ambtenaar in Nederlands-Indië en hij was woedend over wat hij daar had gezien. De mensen werden uitgebuit, mishandeld en leden honger. Terwijl Nederland heel rijk werd met de producten die in Indië verbouwd werden en die in Nederland voor veel geld werden verkocht, zoals koffie, peper en suiker. De inwoners van Indië werden gedwongen deze producten te verbouwen.

Na een mislukte carrière kwam Douwes Dekker straatarm terug naar Europa. In het najaar van 1859 schreef hij in een maand tijd *Max Havelaar, of De koffiveilingen der Nederlandsche Handel-Maatschappij*. 'Stik in koffie en verdwij!', schreef hij. Het boek werd uitgegeven door Jacob van Lennep, die meteen zag hoe goed het was, maar die wel namen van personen en plaatsen veranderde omdat hij bang was voor heftige reacties.

Het boek was erg duur en dus alleen voor rijke mensen, maar toch werd het heel snel heel bekend. En zo kwamen steeds meer mensen te weten hoe het echt was in Indië. Zo zou uiteindelijk de situatie van de boeren in Nederlands-Indië langzaam verbeteren.

Multatuli, 1864. Rijksmuseum Amsterdam

vragen

1 Hoe heet Nederlands-Indië nu?

Indonesië

2 Zoek uit wie Jacob van Lennep was.

Jacob van Lennep was een Nederlandse schrijver.

3 Waarom denk je dat er eerst niet veel gedaan werd aan de erbarmelijke omstandigheden waaronder de inwoners van Indië moesten werken?

Eigen antwoord, bijvoorbeeld: er werd veel geld verdiend, dat vond men belangrijker.
